

Manifest

Duurzame kwaliteit van het landelijk gebied in Gelderland

Met dit manifest pleiten wij voor een integrale duurzame inrichting van het landelijk gebied in Gelderland. De bijstelling van de realisatie van de ecologische hoofdstructuur (EHS) in het kader van landelijke ontwikkelingen, is daarvan een onderdeel. Om te zorgen voor een vitaal platteland is het noodzakelijk om naast versterking van de kwaliteit van natuur en landschap te werken aan verbetering van de landbouwstructuur, zorgen voor vasthouden, afvoeren en bergen van oppervlaktewater, opvang van de gevolgen van klimaatverandering, versterking van de recreatie en verbetering van de leefbaarheid.

Deze duurzame inrichting is een opgave voor ons allen. Wij schetsen u een aanpak voor de wijze waarop ondanks de ingrijpende bezuinigingen, wij samen met uw provinciebestuur hieraan vorm kunnen geven. Wij willen daarover met uw bestuur op zo kort mogelijke termijn goede afspraken maken.

Herijking EHS als onderdeel van duurzame inrichting

Op korte termijn is herijking van de EHS een actueel thema. Duurzame inrichting betekent behoud van biodiversiteit, zowel dieren als planten. De realisatie van dat doel in een netwerk van gebieden staat voor ons centraal en niet zozeer de omvang van de EHS. Wij pleiten er voor om tot en met 2018 de financiële middelen te concentreren op bestaande en potentiële waardevolle natuur in Gelderland. Dat betekent in de eerste plaats dat we goed moeten kunnen beheren wat we hebben. Het beheer van bestaande en nog in te richten natuur moet daarom worden veilig gesteld.

Daarnaast leggen we de prioriteiten voor aanleg van nieuwe natuur tot en met 2018 bij:

- internationale verplichtingen:
  - de opgaven voor de Kaderrichtlijn Water (KRW);
  - definitief aangewezen Natura2000 gebieden;
- nationale prioriteiten voor het rivierengebied (Nadere Uitwerking Rivierengebied (NURG) en Ruimte voor de Rivier);
- afronding van gebieden die al grotendeels zijn gerealiseerd en waarbij door afronding de beheerskosten worden beperkt en de effectiviteit van beheer wordt verhoogd;
- overige hectares waarvoor in vergaande mate met grondeigenaren of overheden afspraken zijn gemaakt over omvorming van landbouwgronden tot natuur.

Hiermee wordt ook een deel van de zogenaamde TOP-gebieden in Gelderland ingericht.

De prioriteiten betekenen nog steeds een substantiële opgaaf voor nieuwe natuur. Op grond van de ervaringen van de afgelopen jaren, gaan wij uit van een reële en haalbare verwachting

voor 1600 ha nieuwe natuur in deze nieuwe statenperiode. Deze hectares komen bovenop de 1100 ha uit het Actieplan Grond dat er onder meer in voorziet, dat reeds verworven gronden door ruil op de juiste plaatsen voor natuurontwikkeling worden gelegd. Daarmee zijn de genoemde prioriteiten voor nieuwe natuur nog niet gerealiseerd. Daarom dient aan het begin van de volgende statenperiode te worden bezien welke stappen tot en met 2018 in dat verband nog moeten worden gezet.

We moeten ons de komende jaren verder toeleggen op het daadwerkelijk inrichten van gronden. Particulier en agrarisch beheer kunnen in toenemende mate bijdragen aan de realisatie van doelen op het vlak van natuur en landschap.

De provinciale middelen die nodig zijn voor het veilig stellen van beheer en voor nieuwe natuur, ramen wij voor deze statenperiode op € 300 mln. (beheer 22 mln. per jaar, verwerving en inrichting 210 mln. over 4 jaar verspreid).

Verder werken aan duurzame inrichting

Wij vinden het belangrijk om over veel meer dan natuurontwikkeling afspraken te maken en deze ook te richten op de langere termijn. Voor de EHS is 2018 een ijk-jaar. De zorg voor behoud van de biodiversiteit en opvang van klimaatgevolgen, de behoefte aan landbouwstructuurverbetering, aan goed waterbeheer en aan waarborging van de leefbaarheid, blijven echter ook na dat jaar bestaan. En ook Natura2000 en de KRW-opgaven lopen langer door.

Voor de agrarische gronden die op dit moment nog tot de EHS behoren en voor zover die niet vanwege eerder genoemde prioriteiten in aanmerking komen voor omzetting tot nieuwe natuur, pleiten wij voor behoud van multifunctionaliteit. Er dient ruimte te zijn voor ontwikkeling van verschillende functies: landbouw, bosbouw, energieteelt en energieopwekking, andere economische activiteiten, waterbeheer, natuur, landschap, recreatie, zorg en wonen.

Voor deze gebieden zijn deze functies toegestaan volgens het 'ja mits'-principe. Hierdoor is er geen schaduwwerking en is er ruimte zowel voor toename van de economische vitaliteit als voor verbetering van natuur en landschap, waterbeheer en opvang van klimaatgevolgen.

Alleen onomkeerbare grootschalige stedelijke ontwikkelingen (woonwijken en bedrijventerreinen) en infrastructurele werken (wegen en spoorwegen) worden in deze gebieden planologisch uitgesloten met een 'nee-tenzij'-constructie.

Het bedrijfsleven krijgt er de ruimte om te investeren in renderende activiteiten op het vlak van agrarische productie, duurzame energie en groen-blauwe diensten. Wij voorzien dat investering door de provincie van € 100 mln. in aanvulling op middelen van EU en rijk hiervoor een noodzakelijke stimulans zullen zijn.

Ons aanbod

Onze bijdrage aan het realiseren van de geschetste aanpak bestaat uit:

- met uw bestuur afspraken te maken over de prioriteiten in de realisatie van de EHS in deze statenperiode en over duurzame inrichting ook na 2018;
- begin 2015 afspraken te maken over realisatie van nieuwe natuur in de periode 2015-2018;
- vastleggen van de afspraken over de prioriteiten;
- constructieve deelname van onze organisaties in het proces van duurzame inrichting van het landelijk gebied en waar nodig regievoering in gebieden;
- actief zoeken naar andere en aanvullende middelen om het natuur- en landschapsbeheer te bekostigen, bijvoorbeeld:
  - gronden beschikbaar stellen voor waterberging en retentie;
  - oppakken langjarige groen-blauwe diensten (inclusief recreatief medegebruik);
  - actief inzetten op invoering van functiebeloningssystemen die recht doen aan de toegevoegde economische waarde van natuur en landschap voor de verschillende functies in het landelijk gebied.

Onze vraag

Wij vragen het nieuwe provinciaal bestuur om:

- financiële middelen toe te wijzen voor het veilig stellen van beheer, de prioritaire gebieden in de EHS en duurzame inrichting van het landelijk gebied: in totaal € 400 mln. (€ 300 mln. voor beheer en nieuwe natuur en € 100 mln. voor bevordering van landbouw, energie en groen-blauwe diensten) in deze statenperiode;
- regie te voeren op het vlak van natuur, economie, water en ruimte voor het landelijk gebied en daarvoor de beleidskaders vast te stellen;
- beleid dat gericht is op geconcentreerd inzetten van middelen van EU, Rijk, provincie en andere bronnen, op het vlak van de KRW, waterbeheer, programmatische aanpak stikstof, landbouwstructuurverbetering, landschapontwikkeling, klimaatbeleid, energiebeleid;
- in regie ruimte en middelen aan partijen te bieden om op gebiedsniveau te zoeken naar oplossingen voor de vraagstukken van duurzame inrichting van het landelijk gebied;
- actief deel te nemen als partner aan de processen in de gebieden;
- ruimte om compensatieverplichtingen te realiseren binnen de EHS en meer ruimte voor rood voor rood, rood voor groen en ontwikkeling van bestaande landgoederen;
- versnelde ruiling of verkoop van hectares die in het verleden zijn aangekocht, maar gelegen zijn op plaatsen waar natuurontwikkeling niet kansrijk is.

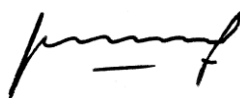
Van manifest naar overeenkomst

Dit manifest is onze inbreng in de vorming van een coalitieprogramma voor Gelderland. Wij willen zo spoedig mogelijk na zijn installatie, met het nieuwe college in overleg om afspraken te maken over de duurzame, haalbare, betaalbare en maatschappelijk aanvaardbare inrichting van het landelijk gebied in onze mooie provincie Gelderland.

4 maart 2011

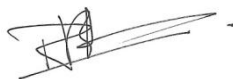
Mevr. J.M.P. Moons
Dijkgraaf

ir. G. Verwolf
Dijkgraaf

H.G.J.M. Wubbels
wnd. Dijkgraaf

ir. R.W. Bleker
Dijkgraaf

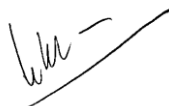
ir. P. Winterman
Directeur

ir. P.A. van den Tweel
Directeur

dr. A.M. Heineman
Directeur

jhr. ir. W.H.J. de Beaufort
Voorzitter

B.J.M. Lichtenberg
Voorzitter

J. Roemaat
Voorzitter

drs. V.A.M. Vintges
Directeur

ir. A.R. Vriend
Directeur

